

Száz éve született a világhírű fametsző, Buday György

Akitől Picasso is ihletet merített

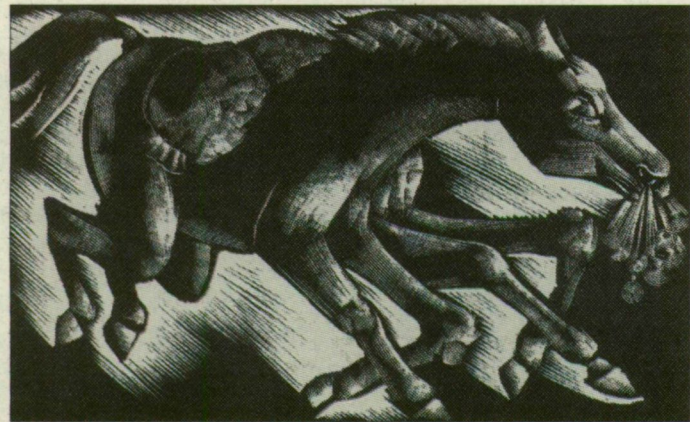
Száz éve született a Szegedről indult, és fametszeteivel világhírnevet szerzett Buday György grafikusművész, akinek munkáiból két kiállítás is nyílt a városban.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A szegedi egyetemen szerzett jogi doktorátust a száz éve, 1907. április 7-én Kolozsvárott született Buday György. Grafikus vénája hamar kitűnt, huszonhat évesen elnyerte a Magyar Bibliophil Társaság Az év legszebb magyar könyve díját Arany János balladáihoz készített fametszetű illusztrációival.

Buday György a két világháború közötti Szeged kulturális életének meghatározó szereplője; Radnóti Miklós és Ortutay Gyula barátja, a Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiumának megteremtője. Szegeden vált a korszak egyik legjelentősebb fametszőjévé, az 1937-es párizsi vilákiállításán művészeti nagydíjat nyert. Ott láthatta a hatlábú lovat ábrázoló alkotását Picasso, a korszak ünnepeit művésze, aki a hozzáértők szerint Budaytól merítette világhírű Guernica című képének sajátos lómotívumát.

A harmincas évek végén Buday Londonban telepedett le. Új hazájában is megbecsülték, az illusztris királyi fametszőtársaság tagjává fogadták. Művészeti tevékenységével párhuzamosan a BBC magyar adásának munkatársa, a Külügyminisztérium tisztviselője lett, valamint a londoni magyar intézet igazgatója két éven át. Kalandos életútjának színterét, hogy az angol titkosszolgálat tisztjeként is működött. Amikor értesült az 1956-os magyar forradalom leveréséről, idegszanatóriumba került, ott

A híres hatlábú ló – szakértők szerint Picasso innen merítette a Guernica lómotívumát

Szent-Györgyi-szobor

Meskó Attila, a Magyar Tudományos Akadémia főtájtára avatta fel csütörtökön Lakiteleken, a Népfőiskola Nemzeti Panteonjában Szent-Györgyi Albert mellszobrát, Klígl Sándor szegedi szobrászművész alkotását. A világhírű tudós hetven éve kapta meg a Nobel-díjat.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az UNESCO által az emberiség szellemi örökségének nyilvánított szema szertartást ismerhette meg a közönség Szegeden. Kedden este az érdeklődők tradicionális szüfi zenét hallgathattak a Belvárosi moziban, majd hat kerengő dervis táncát nézhették meg. A dervisek zenei kísérette folyamatosan forognak, kezüket és fejüket az ég felé tartják. Így extázisban élnek át, s felolvadnak Allahban. A telt ház esetében a török és magyar értelmiségiek, tudósok által alapított magyarországi Dialógus Platform Egyesület szervezte.

Extázisban a kerengő dervisek

Eszenyi Enikő kortárs versekkel lép fel és a Marica grófnőt rendezi

A gyönyörben nincs középut

Az ország egyik legnépszerűbb színésznője, Eszenyi Enikő ebben az évben sokszor megfordul majd Szegeden. Április 27-én, hétfőn A gyönyörben nincs középut című estjével lép fel a Belvárosi moziban, júliusban pedig Kálmán Imre operettjét, a Marica grófnőt rendezi a Dóm téren.

Tangók, sanzonok és operettek is színesítik Eszenyi Enikő új előadástjait, amit az extravagáns színésznő A gyönyörben nincs középut címmel a budapesti Cotton Club Orfeumban mutat be, majd április 27-én a szegedi közönség előtt is eljátszik.

– A cím nem tőlem, hanem feLugossy Lacától származik, aki Melis Lászlóval írt egy dalt 16 évvel ezelőtt Kamondi Zoltán Halálutak és angyalok című filmjéhez. Amikor az új önálló estemen gondolkodtam, eldöntöttem: mindenképp ezzel a dallal szeretném kezdeni – meséli a színésznő, aki nemcsak énekel, hanem verseket is mond az új produkcióban. – A legtöbb költemény Kiss Judit Ágnesé. Nagyon jön föl a női irodalom, különleges dolgokat írnak a nők. Úgy érzem, kortárs előadóművészként ezeket nekem interpretálnom kell. Pécssett volt már próbaelőadásom, nagy örömmre utána megkerestek a nézők, hogy megkérdezzék, hol lehet ezeket a versesköteteket megkapni. A kortárs költészetről ma kevés szó esik, pedig magas színvonalú. Az összeállításomban is szereplő Rakovszky Zsuzsának például nemcsak a verseit, hanem a regényeit is szeretem. A kigyó árnyéka az egyik kedvenc olvasmányom. Tóth Kriszta elbeszéléseit, Karafidath Orsolya verseit is rendszeresen olvasom. Forgách Zsuzsa A pasim naplójából című könyvéből is mondok részleteket. Említhetném még Kiss Noémit és Gordon Agátát is. Mára a feminizmushoz negatív színezet társult, holott szerintem jelentős eredmények köszönhetőek neki, és igazából magamat is feministinak nevezném. Figyelemre méltó, hogy korábban sokkal kevesebb volt a női alkotó, most kezdnek előtérbe kerülni.

Eszenyi Enikő nagy kihívás előtt áll: ezen a nyáron először rendez a Dóm téren. Alföldi Róbert a Csárdáskirálynővel magasra tette a mércét, most egy másik Kálmán-operett, a Marica grófnő következik, amelynek címszerepére a világ legrangosabb operaházainak ünnepeit díváját, Lukács Gyöngyit kérték fel.

– A színház nem verseny, Szegeden nem az olimpiát, hanem a szabadtéri játékokat rendezik meg. Nekem nem kell senkivel sem versenyt futnom. Alföldi Robival közös tanáraink voltak, sokszor rendeztem őt, ott voltam akkor is, amikor az első rendezését abszolválta a Vígyszínházban. Sok közös pontja van a pályánknak, néhány hete mutattuk be a Pesti Színházban az ő rendezésében a Cseresznyés kert, amiben Ranyevszkáját játszom. A színház nem a rivalizálásról szól, nem gondolom, hogy ha a Csárdáskirálynő végén vízbe ugrottak, akkor nekem nem az Tiszát kellene a Dóm tere kanyarítanom. Kálmán Imre csodálatos zenéjét és Harsányi Zsolt remek szövegkönyvét kell színpadra

Eszenyi Enikő szerint Kálmán Imre muzsikájától szerelmesek leszünk Fotó: Segesvári Csaba

vinnünk. A Marica grófnő női problémáiról szól: Marica már unja a férfiakat, és hazamegy vidékre pihenni, ám váratlanul szerelmes lesz. Ezt szeretném elmondani, ehhez van is némi közöm.

Pályakezdő színésznőként Eszenyi Enikő alakította a Kálmán Imre életéről szóló, Az élet muzsikája című filmben a komponista második feleségét. – Szinte még gyerek voltam akkor, nem állított, hogy mindent tisztán megértettem, de próbáltam. Az első részben még egy kisegér, pénztelen lányt kellett eljátszanom. A zeneszerző özvegye, Kálmán Vera egy Szép Ernő-darabban nézett meg, és csak utána kaptam meg az ő szerepét. Azt mondta: bennem látta meg a régi önmagát. Ez olyan erőt és önbizalmat adott, hogy ma-

22 ÉV KASZÁS ATTILÁVAL

– Tizenhét évig voltunk házaspár Kaszás Attilával, akivel a főiskolán szerettünk egymásba, és összesen huszonekét évet éltünk együtt. Ez azt jelenti, hogy az életem felét vele éltem. Azt hiszem, ez mindent elmond. Nagy a fájdalom – nyilatkozta lapunknak Eszenyi Enikő, aki válásuk után is baráti viszonyban maradt volt férjével. Gratulált neki, amikor szerető feleséget talált és kisfia született. Megérezte a bajt, és amikor Kaszást kórházba szállították, családjával és közeli barátjaival együtt ott töltötte azt a négy napot, amíg az orvosok az életéért küzdöttek.

gam is elhittem: csak önmagam kell adnom – emlékezik a film forgatására a színésznő, aki szerint Kálmán Imre operettjei azért olyan népszerűek, mert a muzsikájától elbűnülünk, szerelmesek leszünk vagy sírni kezdünk.

– Valamennyi dalát nagyon szeretem. Olyan éles váltások, fordulatok vannak bennük, amelyek félelmetesen izgalmasak. Szeretném megmutatni ezt is a kollégáimmal Szegeden.

HOLLÓSI ZSOLT

NYUGALOM-FILM ALFÖLDIVEL

Bartis Attila nemzetközi sikert aratott regényéből, az egy különös anya-fiú kapcsolatról szóló Nyugalomból forgat filmet Eszenyi Enikő, Udvaros Dorottya és Makranczy Zalán főszereplésével Alföldi Róbert. Ahogyan a regényben, a filmben is fontos szerepe lesz a testiségnek. Eszenyi az apa szeretőjét alakítja, a színésznő anyát pedig Udvaros formálja meg, aki a Nemzeti Színházban is játsza a színpadi változatban. A forgatást július végén, a Marica grófnő szegedi premijere után kezdik.

Kerengő dervisek forogtak a moziban

Vendégjátékok Szegeden

MUNKATÁRSUNKTÓL

Több vendégjátékot is láthat az évad végéhez közeledve a közönség a Szegedi Nemzeti Színházban. Április 30-án, hétfőn Dulceamar címmel a Constancai Nemzeti Színház társulata lép fel a Kosuth-díjas Bozsik Yvette koreográfiájával a kisszínházban. Május végén Bálint András színművész, a Radnóti Színház igazgatója új Radnóti-estjével vendégszerepel Szegeden.

Tárgyalások folynak a Vígyszínházzal is: Székelyi József főigazgató szeretné, ha Hanoch Levin tragikus komédiáját, a Kern Andrást, Kútvolgyi Erzsébet és Rajhona Ádám szereplésével bemutatott Az élet mint olyan című darabot itt is eljátszanák.

A szegediek viszont Budapestre készülnek: a vidéki színházak találkozóján a Csaó, bambinót adják elő a Nemzeti Színházban.

Fotó: Segesvári Csaba